

Lägre skatter främjar sysselsättning

Dagens Industri den 12 juni 2020

Mellan 1950 och 1990 skapades alla nya jobb netto i svensk ekonomi i den offentliga sektorn. Trots att befolkningen ökade med 1,5 miljoner människor var antalet sysselsatta i den privata sektorn oförändrat medan 1,1 miljoner jobb tillkom i den offentliga sektorn. Bristen på tillväxt i den privata sektorn med förlorad konkurrenskraft ledde till en djup kris i början av 90-talet. Drygt en halv miljon jobb förlorades på tre år, vilket innebar att den offentliga sysselsättningsandelen närmade sig 40 procent. Detta var dock ohållbart – fallet i privat sysselsättning urholkade skattebasen, vilket gjorde att antalet jobb i den offentliga sektorn snart också minskade.

Huvudskälet till den obefintliga jobbtillväxten i den privata sektorn var den allt högre beskattningen. Dels innebar den höga skatten på arbete att framväxten av en privat tjänstesektor riktad mot hushåll och privatpersoner mer eller mindre omöjliggjordes. Dels gav en strid ström av svenska entreprenörer och familjeföretagare upp sitt företagande under 1960- och 1970-talen. Den allt högre skattebelastningen gjorde det ogörligt eller poänglöst att driva företagen vidare.

I början av 2020 var läget ett helt annat. Sedan 1993 har det blivit 1,5 miljoner fler invånare, medan antalet jobb i offentlig sektor minskat. Trots detta hade Sverige EU:s högsta sysselsättning (82,9 procent i åldern 20–64). Detta blev möjligt genom ett dramatiskt trendbrott i den privata näringslivets sysselsättningsutveckling: från botten 1993 till början av 2020 skapades 1,2 miljoner jobb netto i den privata sektorn i Sverige. Det årliga antalet nystartade företag har de senaste åren varit dubbelt så högt som i början på 90-talet. Samtidigt har företagarnas andel av sysselsättningen minskat, det vill säga företagarna har i genomsnitt blivit mer benägna att anställa.

Varför har då inte Sverige haft samma kräftgång exempelvis som Italien? Om vi i början av 2020 haft samma sysselsättningsgrad som Italien skulle antalet jobb, trots folkökningen, varit detsamma som 1993. Varför inträffade detta trendbrott vad gäller entreprenörskap och företagande i Sverige? Den mest närliggande hypotesen är att fråga sig om det kan ha något att göra med lönsamheten i att äga och driva företag och anställa människor.

Individuellt företagande kom att bli allt högre beskattat under efterkrigstiden. Den reala beskattningen av vinsten på ägarnivån i individuellt ägda företag med låg belåning översteg regelmässigt 100 procent under 1970- och 1980-talen. 1990/91-års skattereform blev ett trendbrott. Bolagsskatten nästan halverades från 55 till 30 procent och har sedan sänkts i flera steg ner till dagens 21,4 procent.

Dock innebar de så kallade 3:12-reglerna till en början att utdelningar från fåmansföretag ofta ändå kom att beskattas med samma skattesats som löneinkomster. Stegvis har detta förändrats. I dag kan alla ägare av företag i aktiebolagsform – förutsatt att företagen är tillräckligt lönsamma – ta ut minst 177 000 kr i utdelning med en utdelningsskatt på 20 procent och den ägare som tar ut en lön på drygt 50 000 kr i månaden har rätt att få utdelningar beskattade med denna låga skattesats (förutsatt att det finns utdelningsutrymme) motsvarande 50 procent av företagets lönesumma upp till ett mycket högt belopp. I kombination med en internationellt konkurrenskraftig bolagsskatt och borttagandet av

förmögenhetsskatten och arvs- och gåvoskatterna ger detta mycket starkare skattemässiga incitament att driva företag och skapa stora lönesummor, det vill säga att anställa människor.

I stället för en marginalskatt på löneuttag på 65 procent, summerar bolags- och utdelningsskatten till 37 procent. Det utdelningsbara beloppet kan antingen ligga kvar i bolaget (och då skrivs upp med statslåneräntan plus 3 procent varje år) eller delas ut till ägarna och då belastas med en skatt på 20 procent. I det förra fallet stärks företagets soliditet, vilket ökar möjligheterna till innovation, risktagande och expansion. Om beloppet delas ut till ägarna kommer det ofta att bli riskkapital i nya satsningar där den som fått utdelningen inte bara är en passiv investerare utan också bidrar med engagemang, kompetens och nätverk.

I samhällsdebatten verkar de flesta forskare, politiker och opinionsbildare i första hand se det som ett problem att skatten på vinstuttag i egna företag är lägre än skatten på ersättning vid anställning. De drar därför slutsatsen att skatten på utdelningar bör höjas för att minska den skattemässiga spänningen mellan inkomster från företagande och från anställning.

Men kanske är det just den lägre skattebehandlingen av inkomster från individuellt företagsbyggande som gjort att Sverige har EU:s högsta sysselsättningsgrad, trots stark folkökning i hög grad driven av invandring av i många fall lågutbildade människor.

Magnus Henrekson